

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ИИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 36.

Duminea 1. Septembrie.

1840.

SCENE ISTORICE

din

CHRONICILE MOLDAVIEI.

АЛЕКСАНДРЪ ЛЪРЪШНЕАНЪЛ

1564—1569.

III.

(срмаре).

Капъл лѣ Моцок врем....

Де кѣ сеарь се фѣкѣсе де щире тѣтлор съ се адъне адоа зи, фѣнд сѣрѣтоаре, ла Митрополие знде ера съ фие ши Домпел, ка съ аскълте Литѣргиа, ши апої съ вие съ прѣзваскъ ла кѣрте.

Кънд сосї Александръ Водъ, сѣжита Слѣжѣвъ дичепѣсе ши воїерї ера тоцї адънацї.

Дшпотрїва обїчеїлѣ сеѣ, Лъпѣшнеанъл, дн зїоа ачае, ера дшвѣрѣкат кѣ тоатъ номна Домпеласкъ. Пѣрта корона Шалеолоцїлор; еар песте дѣлата полонезъ де катїфеа стакошиє, авеа камбанїда тѣрчаскъ. Нічї о армъ нѣ авеа алта де кѣт зп мїк жѣлгїѣ кѣ плѣселеле де азр; іар пїнтре вѣтмїѣ дѣлмїї съ зєрїа о зєа де сїрмъ.

Дѣпъ че а аскълтат сѣ. Слѣжѣвъ, с'а коворїт дїн странъ, с'а дѣкїнат пе ла Ікоа-

не, ши апропїндѣсе де ракла сѣ. Іоан чел поѣ, с'а плекат кѣ маре стєренїє, ши а сѣрѣтат моащеле сѣжїтѣлѣ. Спѣн кѣ дн шїнѣтѣл ачєла ел ера фоарте галбен ла фацъ, ши кѣ ракла сѣжїтѣлѣ ар фї трєсѣрїт.

Дѣпъ ачєаста сѣндѣсе еарьшї дн страпъ се дштѣрпъ кѣтрѣ воїерї ши зїсе:

Воїерї дѣмнѣвоастръ! Дела венїреа тѣ кѣ адоа Домпїє ши пѣпъ астѣзї, ам арѣтат аспрїме кѣтре мѣлцї; м'ам арѣтат кѣмплїт, реѣ, вѣрсѣнд сѣпцєле мѣлтора. Ыпѣл Дѣмнєзєѣ щїє де нѣмї аѣ пѣрѣт реѣ ши де нѣ тѣ кѣїєск де ачєаста; дар Дѣмнѣвоастръ щїцї кѣ м'аѣ сїлїт нѣмаї дорїнда де а vede контїнїнд гѣлчевїрїє ши вѣпзѣрїє зѣвора ши алтора, каре цїнтїа ла рѣсїна цєрїї ши ла пєїреа мєа. Астѣзї сѣлїт алт фєл трєвїє. Воїерїї 'ши аѣ венїт дн кѣпощїндъ; аѣ вѣзѣт кѣ тѣрма нѣ поате фѣрѣ пѣстор, пентрѣ кѣ зїче Мѣлтѣїторѣл: „Бате-воїѣ Пѣсторѣл, ши се вор дшпѣрѣщїє Оїє.“

Воїерї дѣмнѣвоастръ! Съ трѣїм де акѣм дн паче, їѣвїндѣне ка нїще францї, пентрѣ кѣ ачєастъ есте зпа дїн чєлє зєчє порѣчї: „Съ їѣвѣщїї пре апроапєлє тѣѣ ка дшєвшїї пре тїнє.“ Ши сѣ пе

іертъм зні пре алці, пентрѣ къ свѣтем тѣриторі, рѣгъндѣне Домнѣлзі пострѣ Іисус Христос — дшї фѣкъ крѣче — съ не іерте поѣ грешалеле прекъм іертъм шї пої грешиділор пострі. —

Сѣхршинд ачаестъ денгъндатъ кѣвѣлтаре, мерсе дн міжлокѣл Бісерічі шї дѣпъ че се дикінъ іаръши, се дитѣрнѣ спре пород дн фацъ, дндреапта, шї дн стінга, зикънд: Іертацімъ оаменї вѣні, шї воіерї дѣмнѣвоастрѣ!

Дѣмнезеѣ съ те іерте, Мѣрія та! рѣспѣсерѣ тоці, афарѣ де дої жѣні воіерї че ста гъндиторї, рѣзъмаци де зп тормѣнт лѣпнъ знѣ, днсъ нїмене нѣ ле а лѣат сеама.

Лѣпншеанѣл ешї дн Бісерікъ, пофтінд пре воіерї съ віе ка съ оспетезе днпрезѣнъ; шї дикълекънд се дитѣрнѣ ла палат. Тоці се дитѣрнѣіерѣ.

— Кѣм дці паре? зїсе знѣл дн воіерї каре іам възѣт къ нѣ іертасе пре Александрѣ Водѣ.

— Те сѣтѣіеск съ нѣ те дѣчі аствѣзі ла дѣпсѣл, ла масѣ, рѣспѣсе челалалт. Шї се аместекарѣ дн пород. Ачестї ера Снапчїок шї Строїчі.

Ла кѣрте се фѣкѣсе маре гѣтіре пентрѣ оспѣцѣл ачеста. Вестеа се дитѣрнѣіесе къ Домнѣл се дитѣркасе къ воіерї; шї воіерї се възѣра де о скїмваре че ле да пѣдежде, къ вор пѣтеа окѣпа іаръши постѣрї, ка съ адѣне поѣ авѣці дн сѣдоареа церапѣлї. Кѣт пентрѣ пород, ел ера індїферент ел дн дитѣркареа ачаеста нѣ аѣента вре зп віне, нїчі препѣнеа вре зп реѣ. Породѣл се днвоїа къ овлѣдѣіреа лѣї Александрѣ Водѣ; кѣртїа нѣмаї асѣпра Міністрѣлї сѣѣ Модок, каре дитѣрѣвїнда кредітѣл че ава ла Домн, спре дитѣлареа

глоатеї. Кѣчі де шї ера неконтенїте жаловеле овѣїеї пентрѣ жѣфѣіріле лѣї Модок, Лѣпншеанѣл саѣ нѣ рѣспѣндеа, саѣ нѣ ле аскѣлта.

Чеасѣл прѣпнѣлї апрошїндѣсе, воіерї дитѣпѣрѣ а венї кѣлерї, дитѣвѣрнїшїці фїеце каре къ кѣте доѣ треї слѣці. — Лѣа сеама днсъ къ кѣртеа ера плнѣ де Лѣфѣчї днартаці шї къ патрѣ тѣвѣрї ста дитѣрентате спре поартѣ; дар сокотїа къ свѣт нѣсе пентрѣ а серѣа дѣпъ овїчеїѣ черешопїа прїп салве; зні поате къ шї препѣнеа вр'о амѣіре, дар одатѣ інтрѣнд, нѣ се маї пѣтеа дитѣрна; кѣчі порціле ера стрѣжѣте, шї пѣзїторї порончїці а нѣ лѣса съ еасѣ нїмене

Адѣпнѣндѣсе воіерї, 47 ла нѣмер. Лѣпншеанѣл се нѣсе дн капѣл месї, авѣнд дн дреапта пре логофетѣл Тротѣшан, шї дн стінга пре ворнїкъл Модок — дитѣпѣрѣ а зїче *) дн сѣрле; шї възкателе се адѣсерѣ не масѣ.

Дн Молдавіа не времеа ачеса нѣ дитѣрѣдѣсесе зѣкъ жѣда тѣкѣрїлор алесе. Чел маї маре оспѣд се кѣпрїндеа дн кѣтеа фелѣрї де възкате. Дѣпъ ворнѣл полонез, венїа тѣкѣрї греченї фертѣ къ вердецѣрї, каре плѣтїа дн знт; апої пілафѣл тѣрческ, шї дн сѣхршїт фрїнтѣрїле костополїте. Пѣвїза месї шї серветеле ера де фїлалїѣ **) десѣте дн касѣ. Тїпсїле не каре адѣчеа възкателе, талцереле шї пѣхареле ера де арцінт. Не лѣнгъ пѣрете ста ашезате дн рѣнд маї мѣлте злчоаре пѣнтїкоасе плїне де віп де Одобенї шї де Котнар, шї ла спателе фїеце кѣрѣїа воіер дворїа кѣте о

*) А кѣнта. Кѣвѣнт векїѣ.

**) О десѣтѣрѣ фѣарте сѣвїіре.

слъгъ, каре дрецаа *). Тоате ачесте слъци ера днармате.

Дн кърте пе лънгъ доъ жъичи ши патрѣ вервечи фринци, ера треї половоаче десфъндате плине де вин; слъжиториї тълка ши беа; Боіерїї тълка ши беа. Акъм капетеле днчепсеръ а се ѿферъднта; винл дши фъчеа лъкрареа. Боіерїї дкїна ши бра пре Домн кѣ вѣвате сгомотоасе, ла каре ръспъндеа Лефечїї прин кіоте ши тълрїле прин вѣвѣите.

Акъм ера апроапе а се скъла деле мастъ, кълнд Веверїцъ рѣдикъ пахаръл, ши дкїпънд зїсе: Съ трѣїенци днтрѣ тълци аѿ Мърія та! съ стълпънеци цеара дн паче, ши мїлостївъл Дѣмнезеѣ съ те днтъреаскъ дн гълдъл че аї пѣс, де а пѣ маї стрїка пре воіерї ши а вълтї породъл.

Нанкъ съ сфършеаскъ, кълчї вѣсдъганъл Арманълѣї ловїндъл дрепт дн фърпте дн овори ла пълднт.

— А! вої окърїци пре Домнъл вострѣ! стрїгъ ачеста; ла еї фълкѣї! дн мїнѣт, тоци слъжиториї де не ла спателе воіерїлор, скоцинд жългїрїле дї ловїрѣ; ши алци о-сташї адѣши де кълпїтанъл де лефечїї интрарѣ ши ловїрѣ кѣ савїїле дн еї. Кѣт пентрѣ Лълпшпнеанъл, ел лѣасе пре Моцок де тълъ ши се трѣсесе лънгъ о фереа-стрѣ дескїсъ, де знде прївеа тълчелърія че днчепъсе. Ел рїдеа; іар Моцок сїмїдзїсе а рїде ка съ плакъ стълпънълѣї, сїмїдїа пълрѣл свърлїндъсе пе кап, ши дїнци сеї клълпцїнд. Ши кѣ адеврѣрат ера гроазъ. Дн-кїпъфскълши чїнева днт'о салъ де чївчї стїпжїнї лънгъ ши де патрѣ латъ, о свтъ ши маї тълци оаменї вчїгашї ши хотърїци

спре вчїдере, калѣ ши осїнци, лълпгълдъсе, знї кѣ фърія деспъдеждїї ши алци кѣ а-прїндереа ведеї. Боіерїї неавълнд нїчї о грїжъ, сърпрїншї мїшълеце пе дїн дос, фърѣ арме, кълдеа фър'а се маї днпротївї. Чеї маї вѣтрѣнї мърія фълкълдъ'ши крѣче; тълци дпсъ дїн чеї маї жълнї се анъра кѣ търваре; сказнеле, талцереде такълмърїле месїї се фълчеа арме дн тълна лор; знї де ши рълнїци се днклецїїа кѣ фъріе де гжтъл вчїгашїлор, ши пе сокотїнд рапеле че прї-мїа, дї стрїнциа пълн дї днълдшїа. Дакъл вре зпъл анъка вре о савїе дши виндеа скълпн вїада. Мълци лефечїї перїрѣ, дар дн сфършїт пълмаї ретасе нїчї зп воіер вїѣ. Патрѣ зечї ши шепте де трѣпърї зъл чеа пе паркет, дн лълта ши трѣнта, маса се рълтърпасе; вчїоареле се спърсесърѣ, ши винл аместекат кѣ сънце фълкълсе о валтъ пе леснезїле салїї.

Одатъ кѣ оторъл де сѣс, днчепъсе вчїдереа ши дн кърте. Слълїле воіерїлор вълзїндъсе ловїте фърѣ весте де солдацї, плекарѣ де фългъ. Пълдїнї каре скапарѣ кѣ вїацъл, анкъкълнд а сърї несте зїдърї, дасе ларпѣ пе ла каселе воіерїлор; ши днвїтълнд пре алте слълци ши оаменї воїерецїї, вълръллїсерѣ породъл, ши тот оранъл алергасе ла ноарта кърдїї, пре каре днчепъсе а о тълїа кѣ секърїле. Осташїї амецїци де ведеї фълчеа пълмаї о мїкъл днпротївїре; глоата се днтърта дїн тълт дн маї тълт.

Лълпшпнеанъл, пре каре дн днцїїндасе де порпїрїле породълѣї, трїмїсе пре Арманъл съї днтреве че вор ши че чер? Арманъл ешї.

— Еї ворпїче Моцоаче, апої днтър-вълндъсе спре ачеста, спълне, п'ам фълкълт вї-

*) Търпа вїн. К. В.

не къ н'ам шънтъит де реї ачестїи ши ам скъ-
пат деара де о ана рѣе?

— Мърія та аї зрмат къ таре дѣде-
лепчїне, рѣспѣсе шършавѣл къртезан;
еѣ де мѣлт авѣм де гѣнд съ сѣтѣск пре
М. Та ла ачеста, дар вѣд къ дѣделепчї-
неа Мъріеї тале аѣ апѣкат маї 'наїнте, ши
аї фѣкѣт вїне къї аї тѣят; пентрѣ къ....
фїнд къ... ера съ...

— Вѣд къ Арманѣл дѣтързіе, зіе
Лѣпѣшмеанѣл къртѣнд пре Мокок, каре се
дѣвлѣтѣшиа дѣ ворѣѣ, дѣи вїне съ по-
рѣпческ съ де къ тѣвѣрїле дѣ простїмѣ
ачеѣ. Ха, кѣм сокоцї ши Дѣмѣта?

— Ана, ана, съї дѣпроаще къ тѣ-
пѣрїле; пѣї вр'о пагѣѣв к'ор тѣрї кѣтева
сѣте де можїчї де време че аѣ перїт аѣ-
ца воїерї. Дар, съї омоаре де їгов.

— Мацентам с'аѣд асемене рѣспѣс,
зіе къ одерїре Лѣпѣшмеанѣл, дар съ ве-
дем дѣтѣїѣ че вор.

Дѣ времеа ачеста Арманѣл се сѣїсе
не поарта кърцїї ши фѣкѣнд семн, стрїгѣ:
Оамепї вѣнї! Мърія са Водѣ дѣтреавѣ
че врецї ши че черецї? ши пентрѣ че ацї
венїт аша къ зѣрѣа?

Простїмеа рѣмасе къ гѣра къскатѣ. Еа
пѣ се ашеапта ла асеменеа дѣтреваре. Ве-
нїсе фѣрѣ съ шїе пентрѣ че а венїт ши
че вреа. Дѣченѣ а се стрїнѣе дѣ чете,
чете, ши а се дѣтрева знїї не алцїї че съ
чеє; дѣ сѣдѣрїшїт дѣченѣрѣ а стрїга:

— Съ мїкнѣрезе дѣждїїле! — съ пѣ
не зацїѣскѣ!

— Съ пѣ не маї дѣмплеаскѣ! — съ
пѣ не маї жѣѣеаскѣ!

— Ам рѣмас сѣрачї! — п'авем ванї!
— неїаѣ лѣат тодї Мокок! — Мокок! —

ел не велеѣе ши не праѣѣ! — Ел сѣтѣ-
ѣе пре Водѣ! — Съ моарѣ! —

— Мокок съ моарѣ! — Канѣл лѣї
Мокок врем! —

Ачест дїц зрмѣ къвѣнт гѣсѣнд зп
ехо дѣ тоате їнїїїле, фѣ ка о скїнтее еле-
ктрекѣ. Тоате гласѣрїле се фѣкѣре зп глас,
ши ачест глас стрїга: канѣл лѣї Мокок
врем!

— Че чер? дѣтревѣ Лѣпѣшмеанѣл
вѣзѣнд пре Арманѣл їнтрѣнд.

— Канѣл ворпїкѣлї Мокок, рѣспѣсе.

— Кѣм? че? стрїгѣ ачеста сѣрїнд ка
зп ом че калкѣ пе зп шѣрне; п'аї азїт
вїне, фѣртате! вреї съ шѣгѣецїї дар пѣї
време де шагѣ. Че ворѣе сѣнт ачесте?
Че съ факѣ къ канѣл меѣ? дѣї снѣл къ
ещї сѣрд; п'аї азїт вїне!

— Ба фоарте вїне, стрїгѣ Александрѣ
Водѣ, аскѣлтѣ сїнгѣр; стрїгѣрїле лор сѣ
аѣд де аїчї.

Дѣ адеѣр' останїї не маї дѣпотрї-
вїндѣсе, породѣл дѣченѣсе а се къѣѣра
не зїдѣрї, де зїде стрїга дѣ гѣра таре:
съ не деє пре Мокок! Канѣл лѣї Мокок
врем!

— Ох! пѣкѣтосѣла де мїне! стрїга тї-
кѣлосѣл. Маїкѣ прекѣратѣ фечїоарѣ, пѣ
тѣ лѣса съ тѣ прѣпѣдеск!

Дар че ле ам фѣкѣт оамепїлор аче-
стора? Нѣскѣтоаре де Дѣмѣзеѣ скѣпѣтѣ
де прїмежїдїа ачеста, ши тѣ жѣр съ фак
о Бїсерїкѣ, съ постеск кът воїѣ маї авѣ
зїле, съ фѣрек къ арцїнт Ікоана та чеа фѣ-
кътоаре де мїнѣнї дела Мѣпѣстїреа Неап-
дѣлї.

— Дар, мїлостїве Доамне, пѣї аскѣл-
та пре нїѣе процїї пре нїѣе можїчї. Пѣне

съ деа къ тѣхърѣ дѣтрѣши, съ тоарѣ тоди! Еѣ сѣнт воіерѣ маре, еі сѣнт нице проци! —

Дѣхл аристократик ші атѣнчі пѣл пѣрѣсія.

— Прочи, дар тѣлци, рѣспѣсе Лѣнѣшпеапѣл къ сѣнце рече; съ отор о тѣлциме де оамені пентрѣ вѣ ом, пѣ ар фі пѣкат? Жѣдекъ дѣмпеата сѣнгѣр, Дѣте де торі пентрѣ вѣтеле моніеі дѣмѣтале, кѣм зѣчаі дѣсѣци кѣнд дѣмі спѣпеаі къ пѣ тѣвреа пічі тѣ іѣбеце деара. Сѣнт вѣкѣрос кѣци рѣспѣтеце породѣл пентрѣ слѣжва че тѣ аі фѣкѣт, вѣлзѣндѣмі оастеа лѣі Антон Секеле *), ші маі не вѣртѣ лѣсѣндѣмѣ ші трекунд дѣ партеа Томши.

Ох! непорочѣтѣл де міне! стрѣга Моцок стѣлѣндѣши варѣва, кѣчі де не ворѣтеле тѣранѣлѣі дѣцеледеа къ пѣ маі есте скѣпаре пентрѣ ел. Дѣкаі лѣсацімѣ съ нѣв дѣк сѣтѣі пѣвѣ каса ла кале! Фіе-вѣ мѣлѣ де жѣпѣпеаса ші де копѣланиі меі! лѣсацімѣ съ тѣ ісповедѣсек! Ші пѣлѣдеа, ші діна, ші сѣспіна.

— Дестѣл! стрѣгѣ Лѣнѣшпеапѣл, пѣ те маі вочі ка о шѣере! фѣі ровѣнѣ верде. Че съ те маі ісповедѣені? Чеі съ сѣзі дѣховнікѣлѣі? къ еціі вѣ тѣлхарѣ ші вѣ вѣлзѣторѣ? Аста о ціе тоатѣ Молдова. Хаіде! лѣаціл де л даці породѣлѣі, шіі спѣнеці къ ачест фелѣ пѣтеце Александрѣ Водѣ челор че праѣ деара.

Дѣдатѣ Арманѣл ші Капітанѣл де Лѣфечіі дѣчепѣрѣ а л тѣрѣмі. Тѣкѣгѣл воіерѣ стрѣга кът пѣтеа, вѣрѣнд съ се дѣпротѣвеаскѣ; дар че пѣтеа вѣтрѣпіле лѣі шѣні дѣпротѣва ачелор патрѣвѣраде сѣравене

каре л трѣдеа? Вреа съ се спрѣжінеаскѣ дѣ пічоаре, дар се дѣмпедека де трѣхѣрѣле копѣрацілор сѣі ші лѣпека не сѣнциеле че се дѣкѣгасе не леспезі. Дѣн сѣѣршіт пѣтерѣле дѣ слѣвѣрѣ, ші сателіціі тѣранѣлѣі дѣкѣндѣл не поарта кѣрціі маі тѣлт морт де кът вѣѣ, дѣ дѣвѣрѣнчѣрѣ дѣ тѣлциме.

Тѣкѣлосѣл воіерѣ кѣзѣ дѣ вѣрадеце ідрѣі ачесте къ тѣлте капете, каре дѣтрѣ о кѣпалѣ дѣ фѣкѣ вѣкѣці.

— Іатѣ кѣм пѣтеце Александрѣ Водѣ, ла чеі че праѣ деара! зѣсерѣ трѣшшѣі тѣранѣлѣі.

— Съ трѣіаскѣ Мѣрѣа са Водѣ! рѣспѣсе глоата. Ші тѣлѣзѣмѣндѣсе де астѣ жѣртѣфѣ с а дѣпрѣціет.

Дѣн вѣреме че непорочѣтѣл Моцок пѣрѣіа ачест фел, Лѣнѣшпеапѣл порѣнчі съ рѣдѣче маса, ші съ стрѣнгѣ такѣтѣрѣле; апоі пѣсе съ рѣтезе капетеле вѣшілор, ші трѣхѣрѣле ле арѣнкѣ не фѣреастѣрѣ. Дѣпѣ ачѣѣ лѣнд капетеле, ле ашѣзѣ дѣ мѣжлокѣл месіі не дѣчет ші къ рѣндѣеалѣ, пѣінд не але челор маі мѣчі воіері де дѣсѣт ші не ачелор маі марі де асѣпра, дѣпѣ пеам ші дѣпѣ ранѣгѣрѣ, пѣлѣ че фѣкѣ о пірамідѣ де патрѣ зѣчі ші інепте кѣпѣціне, вѣрѣѣл кѣрѣіа се дѣкѣіа прѣі капѣл вѣзі логофѣт маре. Апоі спѣлѣадѣсе не тѣні, мерсе ла о вѣгѣ лѣтѣралѣніѣтѣ, трасе зѣворѣл ші дрѣгѣл де лѣтѣ каре о дѣкѣідеа, ші іпѣрѣ дѣн апартаментѣл Доамнеі.

Де ла дѣчепѣтѣл траѣдеціі ачестіа, Доамна Рѣксанда не ціінд нѣмѣк де челе че се петречеа, ера дѣгрѣжіѣтѣ. Еа пѣ пѣтеа аѣла прѣчіна сѣгомѣлѣі че аѣзісе, кѣчі дѣпѣ обѣчеіѣл варѣвар а вѣретіі де атѣнчі, фѣтеіме пѣ епѣіа дѣн апартаментѣл лор, ші слѣжнічеле пѣ пѣтеа а се рѣска дѣ мѣжло-

*) Вестіг ѣперал Ънгѣр.

къл зпї оцїмі че нѣ кѣнощѣа че есте дї-
счїплїна. Ъна дїп еле маї дндрѣснѣацѣ
ешїнд, азїсе ворѣѣ, кѣ есте зорѣа асѣпра
лѣї Водѣѣ, шї адѣсесе ачѣастѣ| весте стѣ-
пїнеї сале.

Бѣна Доамнѣ темѣндѣсе де фѣрїа по-
родѣлѣї, ера сперїатѣѣ, шї кѣнд а їнтрат
Александрѣѣ, а гѣсїто рѣгѣндѣсе дїнаїнтеа
Іѣоаней, авѣнд копїї не лѣпгѣ еа.

— А! стрїгѣ еа, славѣ Маїчѣї Дом-
нлѣї кѣ те възѣ! 'Мїаѣ фост таре фрїкѣ.

— Пентрѣ ачѣа прекѣм цїам фѣгѣдѣїт,
цїам гѣтїт зп лѣк де фрїкѣ, вїно кѣ мїне,
Доамнѣ.

— Дар че цїпете, че стрїгѣрї се азїа?

— Німїк. Слѣжїторїї с'аѣ фост лѣат
ла сѣадѣѣ, дар с'аѣ мїнїцїт, зїкѣнд ачѣсте,
лѣѣ пре Рѣксанда де тѣлѣѣ шї о адѣсе
лї салѣ.

Днтрѣ vederea грозавїї прївелїцїї, еа
словозї зп цїпет страмнїк, шї лешїлѣ.

— Фетееа тот фетее, зїсе Лѣпѣш-
неанѣл зїмѣнд; лї лок сѣ се възѣре, еа
се спарїе. Шї лѣбндо лї вѣраде о дѣсе
лї апартаментѣрїле еї. Апої днтрѣрѣн-
дѣсе еарѣшїї лї салѣ, гѣсї пре кѣпїтанѣл
де Лѣфечїї шї пре Артанѣл ацѣптѣндѣл.

— Тѣ пѣне сѣ арѣнче песте зїд хой-
тѣрїле кѣнїлор ачѣстора, їар тїтвеле лор
сѣ ле дншїре не зїд, зїсе Лѣфечїлѣї. Еар
тѣ, адресѣндѣсе кѣтрѣ Артанѣ, сѣ'мї пѣї
тѣна не Спанчїок шї не Строїчї.

Днсѣѣ Строїчї шї Спанчїок ера акѣм
апропе де Ністрѣѣ. Гонашїї лї ажѣлсерѣѣ
токмаї кѣнд трѣчѣа хотарѣл.

— Спѣнецїї челѣї че в'аѣ трїмїс, стрї-
гѣ кѣтрѣ еї Спанчїок, кѣ не вом vede
дѣл'а нѣ тѣрї! (ва зрѣта).

ІДЕЇ РАПСОДІЧЕ-

10.

Інсектеле.

Інсектеле сѣлїт вїетѣцїї, каре дн лок
де сѣнѣе рошѣѣ, аѣ сѣкѣрї алѣе. Ачѣстѣѣ
вїетѣцїї дѣпѣ че аѣ ажѣнс ла перѣфекцїа са
аѣ деосебїт кап, пепт, шї фоале. Шї
де аїчѣа се пѣмеск Інсекте, сѣѣ дн тѣ-
їерї. Капѣл челор маї тѣлте аре коарне
пїпѣїтоаре, знеле аѣ фѣлчї, алтеле вот дн-
коврїгат. Пїчїоаре аѣ чел пѣцїн шасе,
знеле 150. — Стрѣктѣра трѣпѣлѣї есте осе-
вїтѣѣ, креерї аѣ мїчї, шї сїмплї. Інїма
есте дн спате днтрѣн канал ашезатѣѣ, днп
каре днсѣѣ пїчї о вѣлѣѣ нѣ рѣсарѣ. Аѣ
фоарте тѣлцїї тѣнїкї. Омїда де кѣмп
(тѣнда попїї) аре 4,000 шї де аїчѣа се ве-
дѣѣ пентрѣ че вїетѣцїїле ачѣстѣѣ лї пропор-
цїе кѣ тѣрїмѣѣ лор апа пѣтѣрїнїче сѣлїт.
Дѣлѣнѣѣ трѣпѣлѣї де амѣндѣѣѣ пѣрцїїле
аѣ пїде гѣзрїце мїчї, шї ачѣстѣѣ сѣлїт лї
Інсекте оргanelе рѣсѣфлѣрїї. Пот трѣї
маї тѣлт фѣрѣѣ а ресѣфла, шї лї аер стрї-
кат. Окїї лор сѣлїт сѣѣ сїмплї, ка ла ал-
те вїетѣцїї, сѣѣ комвїшїї. Пѣцїне аѣ пѣтаї
дої окїї (пѣрѣчїле, пѣдѣкїїле) челе маї тѣл-
те аѣ 6—8 (пѣїанженѣѣ) окїї, афарѣѣ де рак,
сѣлїт лї Інсекте немїшкѣторїї. Ънеле аѣ
трѣпѣл аконерїт кѣ арїшїї гроасе, скор-
цоасе, алтеле кѣ перї, сѣѣ флочї. Флѣтѣ-
рїї аѣ арїшїї кѣ пѣне, сѣѣ кѣ солзї сѣпцїрїї
аконерїте, каре де тѣлте орї жоакѣѣ чѣа
маї фрѣтѣоасѣѣ колоаре. — Челе маї тѣл-
те аѣ арїшїї. Дн знеле спѣцїї пѣтаї вѣр-
вѣтѣшїї сѣлїт кѣ арїшїї.

Лѣкѣеск Інсектеле не пѣтѣлїт, лї ар-
ворї, не їерѣзрїї, лї вїетѣцїї сѣгѣтоаре, лї
пасерї ш. а. Челе маї тѣлте ведѣеск сѣлї-

гвратиче, ши пѣтаі ла дпѣрекѣре се апро-
ше зна де алта; знеле трѣсек дп соціетѣці
марі, саѣ ренѣвлічі ажѣтѣнд зна не алта,
ши лѣкрѣнд пентрѣ вѣнѣл комѣн; алѣна,
фѣрніка, знеле лѣкѣсте. Челе маі тѣлте
аѣ болд де тѣіестріе.

Храна лор респѣнде локѣлѣ дп каре
се афлѣ. Ачестѣ вѣтѣці пѣ тѣпѣнкѣ пѣ-
маі ка сѣши цінѣ віаѣа, чі ши еквиліврїѣ
дптре алте вѣтѣці, ши плапте. О оmidѣ
тѣпѣнкѣ дп 24 де часѣврї де треі орї
маі тѣлт, декѣт че есте трѣпѣл еі. —
Мѣіерѣшка знелі спедї де лѣкѣсте тѣпѣнкѣ
дпаште капѣл вѣрѣтѣшѣлѣі, апої атѣп-
чеа се дппревѣнѣ кѣ трѣпкіѣл ачестѣіа, дѣпѣ
дппревѣнаре тѣпѣнкѣ ши ачеста, знеле
аѣ ши арте, адекѣ аче, венїн, спре скѣтіре.

Ла челе маі тѣлте Инсекте деосевїрѣ
соїѣлѣі есте ка ши ла челелалте вѣтѣці.
Дп знеле атѣт мѣіерѣшка, кѣт ши вѣр-
ѣтѣшѣ атѣта деосевїре аратѣ, деїаї гѣп-
ді, кѣт кѣ сѣшт де кїлініте спедї п. е. вер-
нїї с. Іон. Дптре алѣнї, вѣсне, ши фѣр-
нїчі челе маі тѣлте сѣшт фѣрѣ секс, аде-
кѣ се пресеск ши се паск, фѣрѣ а фї ши
еле волнїче а прѣсі. Ла знеле се фаче
дпперекѣрѣ дп звор, ши кѣтева пѣтаі а-
тѣнчїа аѣ арїнї. Челе маі тѣлте се дп-
перекѣзе пѣтаі одатѣ дп віаѣѣ, ши мо-
артѣ лор есте о зрмаре не рѣтѣїгоаре
а дпперекерї, ши пѣтаі дѣкѣ лісе ва опрї
дпѣрекѣрѣ пот маі лѣнѣгѣ врѣме трѣі,
ла знеле п. е. ла копенїлѣ, ши ла пѣречї
де кѣтп крѣще мѣіерѣшка греоапѣ дптро
тѣрїме не гѣндїтѣ. Ла фѣрнїчеле алѣе
есте матка (мѣта) кѣнд о се паскѣ де 2,000
де орї маі гроасѣ, де кѣт че аѣ фост на-
їнте де дпѣрекѣре. Челе маі тѣлте оаѣ
оаѣле сале дп локѣл феѣлор сѣї прїетоаре,

знеле пѣа оаѣле дп алте вѣтѣці вї. п. е.
тѣска кѣкѣчїостѣ, каре пѣпѣ ла 20,000 де
пѣї аре дп сїне. Знеле п. е. пѣдѣкїї де
фрѣнзе се прѣсеск ши прїп оаѣ, ши вїї.

Ап вѣзѣт дп дескрїерѣ трѣпѣрїлор наї
тѣрале вїї, кѣткѣ челе маі тѣлте се скїт-
ѣѣ, адекѣ арѣорїї ланѣдѣ фрѣнза, цїоасе-
ле пѣрѣл, пасерїле пѣлеле, амфївїїле пѣлѣ,
ѣа знеле дїп амфївїї ши пенцї аѣ ши маі
таре скїтѣаре фїнд кѣ пѣї пѣ сѣшт асѣ-
менѣ пѣрїндїлор; дпсѣ пїчі ла о класѣ
дїп челе маі сѣс зїсе, атѣта де таре есте
скїтѣарѣ ка ла Инсекте, кѣчї дїп ачесѣѣ че-
ле маі пѣцїне рѣтѣп кѣт саѣ пѣскѣт дп
тоатѣ віаѣа лор, чї се скїтѣѣ дп деосевї-
те перїодѣрї дп маі тѣлте фоарте, дп каре
тоатѣ стрѣкѣра трѣпѣлѣ се префаче.
Форма, дп карѣ Инсектеле се паск се пѣ-
мене Ларѣѣ, саѣ Оmidѣ. Оmidеле де
ши се паск фоарте пїчі, креск фоарте рѣ-
педѣ, аша omїda рошїе де салкѣ кѣтпѣлѣ-
це крескѣтѣ кѣ 72,000 де орї маі тѣлт
де кѣт кѣнд саѣ пѣскѣт. Знеле аѣ пїчі-
оаре, їарѣ алтеле сѣшт фѣрѣ пїчіоаре, мо-
ліїле, дпсѣ арїнї пѣ аре пїчі зна, ши пѣ
сѣшт пѣтїпчїоасе а се прѣсі, чї пѣтаї тѣ-
пѣнкѣ, креск ши ланѣдѣ пѣлѣ де 4—5
орї. — Дѣпѣ че ларѣа сїтѣѣце кѣ їаѣ вѣ-
пїтѣретѣ а се скїтѣа органїзаѣїа, їа се дп-
пѣпѣше, адекѣ дпшї фаче о дѣврѣкѣтїн-
те, дп карѣ аѣѣпѣтѣ врѣтѣ, дїп карѣ се
їасе Инсект перфект ши дп старѣ ачеста
се пѣмене Пѣпѣшѣѣ. Пѣпѣшеле се мїш-
кѣ, ши се хрѣнеск дп дѣврѣкѣтїнѣ са,
алтеле се дпкїд кѣ тотѣл ши петрек дп-
трѣн сопн, ачеста врѣме фѣрѣ а се мїш-
ка, саѣ а тѣпѣка. пѣпѣшеле знеле скѣрѣѣ
врѣме сѣшт аша, алтеле дої апї, дп врѣтѣѣ
дппѣлѣшїрїї Инсектѣл се фаче тот маі пер-

фект, ші ка врѣмѣ са фѣ тѣлт маї фрѣмос ші кѣ тотѣл скімбат іасе дін темница знде ера днкіс, ші акѣта се пѣмѣще Інсект. Дін ачестѣ знеле пѣ аѣ гѣрѣ, пентрѣ ачеїа пічі пѣ тѣлѣнкѣ, чі кѣм прѣсеск цепенѣл сѣѣ, ші мор, знеле трѣсск пѣмаї о зі, алтеле маї тѣлт. Знеле тѣлѣнкѣ кѣ тотѣл алте тѣлѣкрї, де кѣт кѣнд ераѣ ларве п. е. тѣска. Челе вѣрѣ арїні п. е. пѣдѣкеле, пѣїанженѣл пѣ се скімѣѣ, чі пѣмаї лапѣѣ де врео кѣтева орї пѣлѣ, ші скімѣѣ колѣарѣ днѣс пѣречїле есте сѣпѣс метаморфосїї.

Дін Інсекте знеле сѣпт венїпате п. е. Скорпїа. Дн пѣрѣїле кѣлѣвроасе дн пѣсетѣра Інсектелор есте кѣ тѣлт маї прїмеждїоасѣ де кѣт дн челелалте, ші адѣче боале первоасе.

Дін Інсекте сѣпт кѣпоскѣте пѣлѣ ла 44,000 де спедїї ші се днпарт дн шапте рѣндѣрї; фїентекаре рѣнд дн маї тѣлте цепенї, ші фїентекаре цепен, дн маї тѣлте спедїї. Рѣндѣрїле сѣпт зрѣтѣоаре.

1. Гонѣїле (кѣрѣшї) дн каре знеле дѣлѣлѣ не зскал, алтеле дн апѣ. 2. Цїтѣтѣте де арїні. Аїчіа се цїн молїїле, грезрѣшѣ, лѣкѣстеле, скорпїа, стелїца (пѣдѣкіле де лемн) аре 700 де спедїї кѣпоскѣте, пѣдѣкіле де фрѣпзе, а 3. Флѣтѣрїї пѣне ла 1,000 де спедїї кѣпоскѣцїї. 4. Мрежеарїні аїчеа се цїне тѣска де ої тѣзка де прїтѣварѣ, ш. а. 5. Арїпїелоасе аїчеа се пѣтѣрѣ вѣспѣ, алвїна, фѣрпїка. 6. Доарїні аїчеа се пѣтѣрѣ тѣскої, ші тѣщеле дн каре 400 де спедїї копоацет. А 7. Фѣрѣ арїні аї-

чеа се пѣтѣрѣ пѣдѣкеле, дн каре 66 де спедїї кѣпоацет. Пѣдѣкеле се прѣсацѣ фоарте їѣте, дн доѣ тѣїерѣцїе дн 8 сѣптѣ-тѣлїї пот ешї 10,000 де пѣдѣкї, каре кѣте зп ап пот треї. — Некѣрѣцїенїа ші стрїкарѣ сѣкѣрїлор трѣнѣлѣї дї дн тѣлѣдѣцїе фѣрѣ сѣлѣ, ші кѣпѣлѣ аша зісѣ воала пѣдѣкїлор карѣ пічі капетеле дн коронате пѣ аѣ крѣцїат. Ірод, Сѣла, Фїлїп ал П-лѣ Країѣл Спанїї дн ачестѣ боалѣ аѣ тѣрїт. Негрї тѣлѣнкѣ пѣдѣкїї кѣ чел маї вѣп апетїт. — Пѣречїї, мїшконїї, пѣїанженѣл, ракѣ, аре 181 де спедїї. Др. Васїч.

ПРОВЕРБЇ РОМѢНЕЦЇ.

(зрѣаре).

Чїне спарѣ стїклеле ле плетѣце.
Нїчі зп пророк пѣсе чїнстѣце дн Патрїа са.
Чїне їѣвѣце крѣчѣ се зсѣкѣ ка крѣчѣ.
Веїцїї вѣрна дн окїїл тѣѣ, дар пѣ гѣлоїѣ дн трал алтѣїа.
Рѣде дракѣ де порѣшѣеле негре шї пѣ ел пѣ се vede.
Дѣцїї попо пїттенїї ші батѣцїї їана кѣ кѣлѣкѣле.
Дѣлѣлѣ пѣлѣтѣ ші кал де дїпере.
Чїне аре Дѣтнезеѣ дн чер, аре шї пе пѣ-тѣлїт.
А немерїт орѣѣ Брѣїла.
Че се пацѣ дн пісікѣ шоаречї тѣлѣлѣкѣ.
Чееа че веї сѣтѣна ачееа шї веї сечера.
Чїне сапѣ гроана алтѣїа каде ел дн трѣлїнеа.
Сѣлѣршїтѣ дн коронѣазѣ треаба.
Нѣ стрїка орѣѣ пе гѣцѣе.
Пїсіка знде п'адѣцїе ї пѣте. (вор маї зрѣма).